

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Parlamentarisk dimension i WTO

Under WTO's 4. ministerkonference i Doha, Qatar, blev der den 11. november 2001 afholdt et møde for de tilstedeværende parlamentarikere om parlamentarisk dimension i WTO. Mødet var arrangeret af Europa-Parlamentet og IPU (Inter-Parliamentary Union) og resultatet af mødet blev en udtalelse om det fortsatte arbejde med at bibringe WTO en parlamentarisk dimension.

./ Udtalelsen er vedlagt som bilag 1 og er nærmere omtalt nedenfor.

Europa-Parlamentet v. Carlos Westendorp og IPU v. Dr. Najma Heptulla (formand for IPU) lovede at følge op på mødet og på udtalelsen, som bl.a. foreslår, at der nedsættes en forberedende styregruppe. Indtil videre er der dog tilsyneladende ikke taget nogle initiativer til opfølgning.

Inter-Parliamentary Union (IPU) afholder imidlertid d. 17. – 23. marts 2002 sin 107'ende konference i Marrakech, hvor et af de emner, der skal diskuteres, er parlamenters rolle i udviklingen af "public policy" i en tidsalder med globalisering, multilaterale institutioner og internationale handelsaftaler ("the role of parliaments in developing public policy in an era of globalisation, multilateral institutions and international trade agreements").

Det vil være oplagt i forbindelse med diskussionen af dette emne også at tage spørgsmålet om parlamentarisk dimension i WTO op, og evt. spørge til hvilke initiativer, der er taget eller vil blive taget til at følge op på mødet i Doha.

Udtalelsen fra WTO-ministerkonferencen i Doha

I udtalelsen understreges det, at det er både vigtigt og nødvendigt at tilføje en parlamentarisk dimension til WTO. Derfor opfordres der i udtalelsen til, at der i slutdokumentet fra ministerkonferencen bliver optaget en passus om at : "Gennemsigtigheden i WTO bør styrkes ved at associere parlamenter tættere med WTO's aktiviteter." Sætningen blev dog ikke optaget i slutdokumentet.

Under mødet var der nogen diskussion om formuleringen af denne sætning, da sætningen i det oprindelige forslag til udtalelse lød:

"Gennemsigtheden i WTO bør styrkes ved at associere parlamenter fra WTO's medlemslande tættere med WTO's aktiviteter." (egen fremhævelse)

Kina, som jo netop i Doha blev medlem af WTO, understregede, at der kun kunne være tale om at associere nationale parlamenter og ikke forskellige regionale eller subregionale parlamenter/organisationer. Problemet er naturligvis lande som f.eks. Taiwan, der også er medlem af WTO ved siden af Kina, selvom de færreste lande anerkender Taiwan som et selvstændigt land.

Udtalelsen konstaterer derefter, at der er flere forskellige synspunkter om, hvordan man bedst kan organisere parlamentarisk arbejde i forhold til WTO. Nogle foretrækker en stående forsamling af parlamentarikere, som enten er formelt forbundet med WTO, eller som eksisterer som en separat uafhængig struktur. Andre foreslår, at IPU kan være formidler af en parlamentarisk dimension til WTO.

Under mødet blev det under debatten fra flere sider fremhævet, at det ville være problematisk at lade IPU stå for den parlamentariske dimension til WTO, bl.a. fordi USA ikke deltager i IPU's arbejde, men jo er et ikke ubetydeligt medlem af WTO.

For at komme videre med arbejdet skal der følge udtalelsen nedsættes en styregruppe, som skal forberede en konference i 2002 om emner vedr. handel (trade issues). Styregruppen skal på denne konference bl.a. fremlægge forskellige forslag til en parlamentarisk dimension i WTO.

Der var generelt enighed om, at det var en god ide at etablere en gruppe, som kunne arbejde videre med spørgsmålet og forberede en konference. Nogle deltagere ønskede, at gruppen skulle nedsættes med det samme på mødet, men det modsatte både Europa-Parlamentet og IPU sig, støttet af flere andre deltagere.

IPU fastslog, at invitationerne til at deltage i styregruppen ville blive sendt til parlamentsformændene og det var derefter en national opgave at udpege evt. deltagere. Flere deltagere påpegede, at det var væsentligt, at styregruppens medlemmer havde et solidt kendskab til internationale handelsspørgsmål, hvilket ikke nødvendigvis var tilfældet for de parlamentarikere, som deltog aktivt i IPU's arbejde. IPU lovede, at invitationerne ville fremhæve heden af et solidt kendskab til internationale handelsspørgsmål fremfor deltagelse i IPU.

IPU's sekretariat ville derefter holde deltagerne orienteret om nomineringsprocessen for at sikre, at det blev personer med handelsekspertise, der kom med i styregruppen.

Det blev desuden fremhævet, at det var vigtigt, at styregruppen ikke blev en lukket og eksklusiv gruppe samt at der også kom medlemmer fra de mindst udviklede lande. Carlos Westendorp oplyste i den forbindelse, at Europa-Parlamentet havde en budgetlinje, der kunne anvendes til at finansiere deltagelse fra de mindst udviklede lande.

Yderligere materiale om parlamentarisk dimension i WTO

Europa-Parlamentets udvalg om Industripolitik, Eksterne Økonomiske Forbindelser, Forskning og Energi vedtog kort tid før afholdelsen af WTO's ministerkonference i Doha en betænkning om åbenhed og demokrati inden for den

./ internationale handel. Som bilag 2 er vedlagt enkelte uddrag fra betænkningen, som særligt vedrører parlamentarisk dimension i WTO.

Endelig kan der henvises til Info-note I 201 fra 16. juli 2001, som redegør for IPU's konference om international handel og parlamentarisk dimension i juli 2001. Infonoten indeholder dels et fyldigt referat af konferencen, dels kopi af oplæg, som blev holdt af bl.a. WTO's generalsekretær Mike Moore m.v.

Med venlig hilsen

Parliamentary conference

Doha/Qatar, 11 November 2001

FINAL DECLARATION / CONCLUSIONS

- We, the Parliamentarians from the WTO members assembled at Doha restate our conviction that global trade concerns every individual and society as a whole. Therefore, parliamentary participation is necessary to ensure a better representation of citizens and we advocate a parliamentary dimension to the WTO.
- We, therefore, call on our respective governments participating in the 4th WTO Ministerial Conference to add the following paragraph to its final declaration: "Transparency of the WTO should be strengthened by associating Parliaments more closely with the activities of the WTO."
- As expressed in the joint European Parliament/Inter-Parliamentary Union (IPU) memorandum of 5th October 2001, we recognize that there are several views on how best to organize parliamentary work in respect of the WTO. Some have proposed the establishment of a standing body of parliamentarians, which could either be formally linked to the WTO or exist as a separate independent structure; others have suggested that the parliamentary dimension to the work of the WTO be provided through the IPU.
- We agree to establish a steering group to prepare a conference on trade issues in 2002. as part of those discussions, the steering group should present options for a parliamentary dimension for the WTO, based on the above.

Bilag 2

Uddrag fra Europa-Parlamentets betænkning om åbenhed og demokrati inden for den internationale handel, afgivet af Udvalget om Industripolitik, Eksterne Økonomiske Forbindelser, Forskning og Energi den 11. oktober 2001 (A5-0331/2001 endelig)

Parlamentarisk og offentlig kontrol og et parlamentarisk forum (pkt. 30 – 43)

- foreslår på ny, at der inden for WTO oprettes en parlamentarisk forsamling med rådgivende beføjelser og pålægger sin delegation til WTO's ministerkonference i Doha i snævert samarbejde med de øvrige parlamentariske organisationer at tilrettelægge et møde med de tilstedeværende parlamentsmedlemmer med henblik på at fremme dette initiativ;
- mener, at forsamlingen regelmæssigt skal kunne modtage skriftlige og mundtlige rapporter fra WTO og forelægge forslag for Det Almindelige Råd eller andre af WTO's organer; mener, at den bør være et forum, hvor handelspolitikken kan være genstand for større kontrol og debat med samfundet i bred forstand;
- opfordrer WTO's medlemmer og WTO til at sikre tilstrækkelig støtte til deres parlamentsmedlemmer, således at de kan deltage i udviklingen af WTO's parlamentariske dimension; understreger betydningen af at sikre en foreløbig infrastruktur til den parlamentariske forsamling, indtil WTO påtager sig sit ansvar på dette område og samtidig stiller de fornødne faciliteter til rådighed;
- finder, at den mest kapacitetsopbyggende foranstaltning af hensyn til demokratiet er at bistå WTO's medlemmer i udviklingen af en demokratisk og pluralistisk indfaldsvinkel til formuleringen og den effektive overvågning af handelspolitikken; opfordrer EU til at tilskynde andre WTO-medlemmer til sammen med EU at forelægge en principerklæring om åbenhed og demokrati i fastlæggelsen af handelspolitikken; opfordrer WTO's sekretariat til at udvikle og udbrede kendskabet til retningslinjer for god praksis med hensyn til åbenhed, høring og pluralisme i fastlæggelsen af handelspolitikken;
- finder ligeledes, at det er vigtigt at få en debat i de nationale og eksisterende regionale parlamenter, og understreger derfor, at det er afgørende, at parlamentsmedlemmer deltager i beslutningsprocessen med henblik på at udøve effektiv demokratisk kontrol;
- fastslår, at der inden for Den Europæiske Union stadig findes et demokratisk underskud inden for handelspolitikken på grund af EF-traktatens artikel 133, i henhold til hvilken Europa-Parlamentet er udelukket fra fastlæggelse af og reel kontrol med den fælles handelspolitik;
- opfordrer derfor på ny medlemsstaterne til at ændre EF-traktatens bestemmelser vedrørende den fælles handelspolitik således, at det sikres, at Europa-Parlamentet inddrages fuldt ud på dette område, idet det høres vedrørende de forhandlingsmandater, der skal gives Kommissionen, idet dets repræsentanter får adgang til 133-udvalget, og idet indgåelse af alle handelsaftaler kræver samstemmende udtalelse fra Parlamentets side;
- er af den opfattelse, at ordningen for eksamination af handelspolitik (TPRM) i sin nuværende udformning ikke opfylder kravene til en informeret offentlig debat; går ind for en reform af TPRM, således at den også omfatter handelspolitikens sociale, miljømæssige og udviklingsmæssige virkninger og en vurdering af, hvorledes

- handelspolitikken formuleres og kontrolleres, herunder parlamenternes og det civile samfunds rolle; opfordrer til, at parlamenterne og det civile samfund inddrages i revisionsprocessen;
- opfatter det som absolut nødvendigt, også for WTO's legitimitet, at dens bestemmelser ikke hindrer medlemslandene i at føre en ambitiøs og autonom politik, og deres parlamenter i at lovgive frit og legitimt inden for sådanne sektorer som offentlig sundhed, miljø- og forbrugerbeskyttelse samt inden for den kulturelle sektor og uddannelsessektoren; disse politikker må imidlertid ikke føre til vilkårlige handelshindringer, når sådanne hindringer ikke er nødvendige for at nå målene med den offentlige politik;
 - insisterer i denne forbindelse på en revision af aftalen om sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS), som mere udtrykkeligt skal give mulighed for at anvende forsigtighedsprincippet som begrundelse for restriktive, ikke-diskriminerende foranstaltninger med henblik på, såfremt der foreligger videnskabelig tvivl, at forebygge en offentlig sundhedsrisiko i forbindelse med et fødevarerprodukt og/eller en produktionsmetode;
 - insisterer på en klargørelse med hensyn til GATS' rækkevidde, således at det garanteres, at offentlige og sociale tjenesteydelser fortsat henhører under regeringernes kompetenceområde, og opfordrer Kommissionen til at fremsætte en politisk erklæring, hvori den tydeligt fastslår, at beskyttelsen af tjenesteydelser af almen og social interesse henhører under regionernes kompetenceområde;
 - betragter WTO's tvistbilæggelsessystem som et særlig følsomt led i handelssystemet og de internationale forbindelser; er bekymret over det stigende antal procedurer og er overbevist om, at man ikke helt kan erstatte de politiske forbindelser mellem landene med retslige forbindelser, og opfordrer parterne i tvister til at prøve at finde politiske løsninger og kompromisløsninger; foreslår i denne forbindelse at revidere artikel 7 i forståelsen vedrørende bilæggelse af tvister med henblik på at fremme kompenationssystemerne, også på varigt grundlag, frem for at anvende sanktioner;
 - er foruroliget over de umiddelbare og alvorlige konsekvenser af visse tvistbilæggelsessager for private tredjemænd (navnlig små og mellemstore virksomheder og forbrugere); konstaterer, at disse virksomheder på grund af WTO-reglernes manglende umiddelbare anvendelighed på nuværende tidspunkt i praksis ikke har nogen retlige muligheder for at få erstatning fra deres stats (eller statssamfunds) organer, selv om disse ifølge en afgørelse fra WTO's tvistbilæggelsesorgan har handlet retsstridigt; mener, at Kommissionen for at fremme accepten af og den kontinuerlige retlige udvikling i WTO's tvistbilæggelsesordning sammen med Rådet både i WTO og internt i EU bør arbejde for, at disse mangler omgående afhjælpes;
 - går ind for en ny udformning af ansættelseskvalifikationerne for medlemmer af special-grupperne og appelorganet, med henblik på at opnå et bredere spektrum af kompetencer, bl.a. i forbindelse med behandling af relevante ikke-handelsrelaterede spørgsmål;

Uddrag fra betænkningens begrundelse

III – Parlamentarisk dimension

De vigtigste mekanismer til handelspolitikken parlamentariske kontrol er de mekanismer, der kan iværksættes på nationalt plan (og fællesskabsplan for EU). Parlamenterne burde inddrages fuldt ud i udarbejdelsen af forhandlingsmandaterne, deres opfølgning og endelig i vurderingen af aftalerne og deres virkning. De er som en kendsgerning oftest reducerede til en ratifikationsrolle en bloc og et registreringskammer. Parlamenternes inddragelse er imidlertid en væsentlig dimension for handelspolitikken legitimitet, og deres effektive kontrol er et af midlerne til at overvåge, at WTO-reglerne ikke senere hindrer medlemmerne i frit at lovgive på områder som sundhed, beskyttelse af forbrugerne, miljøet eller kulturen.

Forslagene til parlamentarisk kontrol har til formål at:

åbne ordningen for eksamination af handelspolitik (TPRM) for parlamentsmedlemmerne; inden for EU at råde bod på det demokratiske underskud i den fælles handelspolitik ved at ændre artikel 133 i EF-traktaten for at sikre fuld inddragelse af Europa-Parlamentet, dets høring om forhandlingsmandaterne, adgang til 133-udvalget for dets repræsentanter og dets samstemmende udtalelse om alle handelsaftaler; at fremme den bedste praksis for parlamentarisk kontrol med handelspolitikken på baggrund af en sammenlignende undersøgelse inden for og uden for EU.

Forslag om et parlamentarisk forum

Spørgsmålet om en parlamentarisk forsamling inden for WTO er blevet rejst af Europa-Parlamentet. Under et seminar organiseret af Europa-Parlamentet den 10. og 11. april 2001 i tilstedeværelse af parlamentsmedlemmer fra talrige lande i nord og syd blev parlamentsmedlemmerne i formandskabets endelige erklæring, præsenteret af seminarets formand, opfordret til at afholde et møde i forbindelse med den fjerde ministerkonference for at undersøge, hvordan man kunne etablere et parlamentarisk forum med samtlige WTO-medlemmer med henblik på at udveksle meninger, modtage informationer og følge WTO's aktiviteter. Et sådant forum sammensat af medlemmernes parlamentsmedlemmer kunne have en rådgivende funktion om WTO's strategiske valg. Det kunne gøre det muligt at tage hensyn til meninger udtrykt

af de valgte nationale og lokale institutioner, fagforeninger, ngo'er i syd og nord. Det kunne være et privilegeret h;ftelser om forbindelserne mellem handelsreglerne og de andre områder. Udvekslingen på det punkt bør uddybes med de andre parlamenter, Den Interparlamentariske Union samt de andre multilaterale organisationer. Denne parlamentariske samling burde kunne modtage rapporterne fra WTO's Generalsekretariat, fra formanden for WTO's Almindelige Råd og fra de andre råd (tjenesteydelser, varer, intellektuel ejendomsret ...) og stille forslag. Det er ønskeligt, om det leres som led i overenskomsten om oprettelse af WTO, selv om man kan forestille sig, at det etableres midlertidigt ved konsensus. Det er så spørgsmålet, om perspektivet ikke fremover burde være en global parlamentarisk forsamling af alle de internationale organisationer (organisationerne inden for FN-systemet og WTO, som burde vende tilbage hertil) på grund af nødvendigheden af at opnå en sammen

hæng i de forskellige internationale politikker og en øget parlamentarisk rolle i forvaltningen på globalt plan. Denne forsamling kunne, hvis den organiseres i store specialiserede udvalg, der regelmæssigt mødes, herunder et udvalg for handel, blive mere operationel end et forum, hvor der afholdes plenarmøder 2 eller 3 gange årligt.